

У К Р А Ї Н А
ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
РАХІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Двадцять дев'ята сесія VIII скликання

Р І Ш Е Н Н Я

Від 15 грудня 2023 року № 1152
смт. Великий Бичків

**Про затвердження Програми розвитку
туризму Великобичківської селищної
територіальної громади на 2024 - 2027
роки**

Відповідно до статей 25, 26, 32 та 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та з метою сприяння розвитку туризму на території Великобичківської селищної територіальної громади, сесія Великобичківської селищної ради,-

В И Р І Ш И Л А :

1. Затвердити Програму розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024 -2027 роки. Програма додається.
2. Фінансовому відділу Великобичківської селищної ради передбачити кошти на виконання плану завдань та заходів Програми розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024 -2027 роки. Згідно додатків 1 та 2 до Програми.
3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з питань фінансів, бюджету, планування, соціально-економічного розвитку, інвестицій, міжнародного співробітництва та туризму (Одарка ЗЕЛЕНКО).

Селищний голова

Олег БУРСА

Затверджено :
рішенням 29-ї сесії
8-го скликання
Великобичківської селищної ради
від 15.12.2023р. № 1152

ПРОГРАМА **розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади** **на 2024-2027 роки**

1. Загальні положення

Програма розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки (далі – Програма) розроблена відповідно до основних вимог законів України «Про туризм», «Про курорти», розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 березня 2017 року № 168-р «Про схвалення Стратегії розвитку туризму та курортів на період до 2026 року», Постанов Кабінету Міністрів України та інших нормативно-правових актів, що стосуються питань розвитку туризму і курортів.

Туристична галузь має суттєве значення для розвитку економіки та соціальної сфери територіальної громади. Розвиток туристичної і транспортної інфраструктури на території Великобичківської селищної територіальної громади, забезпечення якості туристичного обслуговування відповідно до вимог сучасних стандартів є одним з основних завдань розвитку туристично-рекреаційної галузі регіону.

Перспектива зростання сфери туризму у громаді слугуватиме базисом подальших зрушень в економіці громади, які не виключатимуть розвиток нерухомості, створення сегмента ринку для розвитку малого бізнесу, просування товарів громади та якісного маркетингу. Це ще і, збереження історичної спадщини та її промоція на ринку туристичних послуг.

Ця програма покликана стимулювати ефективне використання наявних ресурсів територіальної громади, сприяти розвитку ринкових відносин у туристичній сфері, передбачає здійснення комплексу заходів щодо удосконалення розвитку туризму та створення умов для нарощування обсягів надання туристичних послуг за рахунок розширеного внутрішнього та зовнішнього туризму, здійснення заходів щодо підтримки рекламно-інформаційної діяльності, розроблення інноваційних проектів з питань розвитку перспективних видів туризму, підвищення інвестиційної привабливості територіальної громади.

2. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямовано Програму

На сучасному етапі туризм вважається однією з найпотужніших індустрій світу. Він є джерелом доходів та робочих місць у багатьох країнах світу. Ця галузь економіки розвивається дуже динамічно і є важливим елементом соціально-економічного розвитку. Сьогодні бізнес обсяг туризму дорівнює або навіть перевищує експорт нафти, продуктів харчування або автомобілів. Туризм в усьому світі став однією з найбільш значних економічних галузей, а для деяких країн, що розвиваються - основою їх існування (Таїланд, Кіпр, Малайзія та ін.).

Зараз туризм є одним з найдинамічніших секторів як української, так і світової економіки. Сьогодні число надавачів туристичних послуг сильно збільшилося, і тверда конкуренція змушує їх займати свої ніші на ринку. Це дає поштовх для

пошуку та створення конкурентно спроможного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби населення територіальної громади.

Туризм є однією з головних платформ для зміцнення контактів і встановлення добросусідських відносин, що сприяє зміцненню авторитету на вітчизняній та міжнародній аренах, формує імідж території. Маючи унікальне природне розміщення, а також природно лікувальні ресурси Великобичківська селищна територіальна громада має всі передумови стати привабливим туристично-відпочинковим та оздоровчим місцем для міжнародного, а також і національного туриста.

На території Великобичківської селищної територіальної громади наявні 1 туристична база, 11 готельно-відпочинкових комплексів, 6 садиб, 1 гірськолижна база, 1 підйомник та 13 рекреаційних об'єктів ДП «Великобичківське ЛМГ» які готові надавати туристичні послуги, а також на території громади знаходяться об'єкти історико-культурної спадщини. Територія Великобичківської селищної територіальної громади вважається сприятливим місцем для різних видів і форм туризму та відпочинку, та має всі передумови для перспективного розвитку історико-культурного, оздоровчого, розважального, рекреаційного, гірськолижного, екскурсійного, гірського, сільського (агротуризм), екологічного (зелений туризм), екстремального, спортивного, кулінарного, етнічного, ностальгічного видів туризму, а також незвичайного виду туризму (гастрономічні тури до місць випасання овець чи сироваріння).

3. Природний та рекреаційний потенціал району

Великобичківська селищна територіальна громада має вигідне територіальне розміщення. Більшу частину території громади вкривають високопродуктивні ліси, на високогірних полонинах випасають овець, коней, буйволів та створюють пасіки, що служить розвитку лісопереробної промисловості, вівчарства, тваринництва та бджолярства. Тут зосереджена третина видового складу флори України, поширено майже 300 видів лікарських рослин, половина червонокнижних видів рослин і тварин Карпат. На скелях Близниць та Кузія росте кілька десятків рослин, які в Україні ніде більше не трапляються, у тому числі легендарний едельвейс (шовкова косиця). Унікальні праліси та високогірні лучні системи Карпатського біосферного заповідника належать до найцінніших екосистем планети і Міжнародної мережі біосферних резерватів ЮНЕСКО. Ці чудові місця є останнім оплотом таких великих хижаків у Європі, як ведмідь, вовк та рись.

У заповіднику перебувають під охороною понад 1000 видів вищих судинних рослин, 64 види ссавців, 173 види птахів, 9 видів плазунів, 13 видів земноводних, 23 види риб, близько 15 000 видів безхребетних тварин. У заповіднику відмічено 64 види рослин і 72 види тварин, занесених до Червоної книги України та до Європейського Червоного списку.

На території громади розташовано багато пам'яток природи. Серед них: водоспад Кобилецький Гук, Полонсько-Кузійський водоспад, гора Кобила, гора Апецька, гора Кимпа, ботанічна пам'ятка природи «Секвоя», лісовий заказник «Діброва», ботанічний заказник «Арніка» та інші.

Великобичківська селищна територіальна громада визначається багатством та різноманітністю бальнеологічних ресурсів. На території громади знаходяться 15 мінеральних джерел, та на жаль жодне із них не використовується в лікувально-оздоровчих цілях.

4. Культурно-історичні та етнографічні ресурси

Центром Великобичківської селищної територіальної громади є селище міського типу Великий Бичків, одне з найстаріших населених пунктів східного Закарпаття. Розташоване у мальовничій улоговині біля підніжжя Карпатських гір, на правому березі швидкоплинної ріки Тиса при впадінні в неї гірської річки Шопурки, за 35 км від районного центру (Рахова), за 174 км від обласного центру (Ужгорода) та за 29 км від Центру Європи (околиця с Ділове), за 12 км від залізничної станції Солотвино.

Великий Бичків – найстаріший населений пункт Рахівщини. Першу згадку про нього в документальних джерелах знаходимо ще в кінці ХІУ століття. В грамотах Мараморощини ХІУ-ХУ ст. відзначено, що угорський король Людовік Великий у цьому році подарував синам воєводи Сааза Балку Драгову та Іоану-Бичків, Білу Церкву, Тересву і Буштино (11 серпня 1373 року) Хоча ряд джерел вказують на те, що заселення Великого Бичкова почалося раніше, наприкінці ХІІІ століття виникло поселення на правобережжі Тиси, потім в ХІУ-ХУ ст. Заселювалась ліва сторона Тиси, що зараз входить до складу Румунії.

У Великому Бичкові розташований історико-краєзнавчий музей, один з найстаріших музеїв Закарпатської області. Будинок, де розташований музей, є пам'яткою історії 17 століття. Будівля музею знаходиться на території парку культури та відпочинку ім.І.Франка.

Великий Бичків – це справжній центр різьбярства. Саме тут живуть і працюють знамениті на всю країну майстри з художньої обробки дерева. Через це у 2017 році в рамках фестивалю «Битва Різьбярів» на території Великобичківського ліцею було створено, єдину у Європі, «Алею різьби».

У Великому Бичкові панує особливий закарпатський колорит, відчувається вплив Румунії, Австро-Угорщини та Чехословачії. «Одна з головних місцевих кулінарних родзинок» - це бичківський медяник. Бичківський медяник – унікальний закарпатський варіант традиційної весільної випічки. Тільки у Великому Бичкові Рахівського району Закарпатської області молодята на весіллі ламають медяник, і за медяником, як він печеться, гадають про долю майбутньої сім'ї.

Великобичківська селищна територіальна громада багата на культурне життя. У 1947 році у Великому Бичкові було засновано ансамбль «Лісоруб». У 1965 р. «Лісоруб» отримує гідну його творчій праці оцінку. Йому присвоєно почесне звання «Народний аматорський ансамбль пісні і танцю». Також на території громади засновано багато самодіяльних ансамблів. Серед них: вокально-інструментальний ансамбль «Свадьбаші», гурт «Краяни», дует «CON BRIO» та інші.

Також регіон славиться своїми фестивалями, такими як: «Бичківські голубці», «Битва різьбярів», «Гуцульські бетлегемі», «Апшанська смаженина», обласний фестиваль хореографічного мистецтва ім.Йосипа Волощука та інші.

Водночас розвиток туризму в громаді стримується такими факторами як:

- недосконалість законодавчої та нормативно-правової бази в галузі туризму;
- недостатнє використання інтернет-ресурсу для поширення інформації про туристичну привабливість міста (відсутність інформації на туристичних веб-сайтах та/або окремого туристичного порталу);
- недостатність рівня розвитку інформаційної інфраструктури;
- незадовільний стан туристичної, сервісної та інформаційної інфраструктури в зонах автомобільних доріг;

- недостатність туристичної інформації як для туристів, так і для підприємств та установ, представників приватного бізнесу та громадських організацій;
- недостатня співпраця органів влади, державних підприємств та установ, представників приватного бізнесу та громадських організацій;
- низький рівень підготовки управлінських кадрів.

Усі ці проблеми диктують необхідність комплексного підходу до питань розвитку туризму Великобичківської територіальної громади.

5. Мета та завдання Програми

Основною метою Програми є забезпечення комплексного розвитку туристичної галузі Великобичківської селищної територіальної громади, створення сучасної інфраструктури за умови збереження екологічної рівноваги та історико-культурної спадщини. Оптимальне використання туристичних ресурсів, підвищення якості туристичних послуг, подальше формування туристичного продукту, забезпечення умов повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності, зростання надходжень до бюджету, сприяння соціально-економічному розвитку громади.

Основними завданнями програми є:

- забезпечення сталого розвитку туристичної галузі територіальної громади;
- популяризація історії та культури регіону;
- формування комплексного туристичного продукту та утвердження позитивного іміджу громади на туристичному ринку;
- забезпечення широкого висвітлення туристичної привабливості громади, поширення інформації про окремі об'єкти (пам'ятки культури та природи, засоби розміщення, заклади харчування, тощо) та просування комплексного туристичного продукту, використовуючи рекламно-інформаційну продукцію, засоби масової інформації та інтернет ресурси;
- розвиток і вдосконалення туристичної інфраструктури;
- розвиток та зміцнення матеріальної бази туризму;
- ефективне використання рекреаційних ресурсів, об'єктів історико-культурної спадщини (охорона та популяризація об'єктів культурної спадщини громади);
- відтворення народних традицій та ремесел.

6. Фінансове забезпечення Програми

Заходи Програми реалізуються за рахунок коштів та в межах видатків місцевого бюджету, передбачених на розвиток туризму, суб'єктів підприємництва всіх форм власності, громадських та неприбуткових організацій, міжнародної технічної допомоги і грантів, інвестиційних коштів, інших джерел, не заборонених законодавством.

Фінансування з місцевого бюджету здійснюється в межах видатків, передбачених у бюджеті на відповідні роки.

7. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація зазначених завдань та напрямків дозволить покращити у громаді роботу у сфері туризму, збільшити потік туристів, як наслідок формування привабливого та конкурентного туристичного продукту громади. Завдяки розвитку туристичної галузі, здійснюватиметься ефективно та раціональне використання

природно-заповідних територій місцевого значення та об'єктів історико-культурної спадщини, зростання попиту на туристичні послуги призведе до розвитку інфраструктури та покращення сервісу суб'єктів туристичної і пов'язаних з нею галузей. Завдяки створенню необхідної інформаційної мережі та промоції регіону відбудеться активізація просування місцевого туристичного продукту на ринку туристичних послуг, що змінить статус Великобичківської територіальної громади як туристичного краю.

Проведення фестивалів та інших масових заходів спрямованих на просування туристичної привабливості та туристичного продукту сприятиме покращенню інтересу до місцевих традицій, збереженню самобутності і культури нашого краю.

8. Впровадження, моніторинг та перегляд Програми

Для реалізації Програми розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки використовує План заходів із реалізації Програми до 2027 року, який є невід'ємною частиною Програми (Додаток 2).

Основним інструментом контролю за досягненням результатів по кожному напрямку та пріоритетами діяльності організації служить Система моніторингу та оцінки, якою визначено показники моніторингу ефективності реалізації Програми. Для визначення необхідності коригування документу щорічно проводитиметься аналіз ефективності дії Програми, виходячи з фактичних показників індикаторів.

Щороку хід виконання Програми подається на розгляд виконавчого комітету та сесії Великобичківської селищної ради.

Додаток 1 до Програми розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки

Орієнтовані обсяги та джерела фінансування Програми сприяння розвитку молоді Великобичківської селищної територіальної громади на 2023-2027 роки

Джерела фінансування	Обсяг фінансування	2024	2025	2026	2027
Селищний бюджет (тис. грн.)	2250,00	280,00	630,00	1145,00	195,00

Секретар ради

Валентина БОЖУК

Додаток 2 до Програми розвитку туризму Великобичківської селищної територіальної громади на 2024-2027 роки

**План заходів
Програми розвитку туризму Великобичківської територіальної громади на 2024-2027 роки**

Заходи	Відповідальний виконавець	Джерела фінансування	Роки (тис.грн.)				Очікувані результати
			2024	2025	2026	2027	
Дослідження характеристик місцевих джерел мінеральної води	Великобичківська селищна рада; відділ земельних ресурсів Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	50	-	-	Нааявні 3 висновки щодо хіміко-біологічного складу місцевих джерел мінеральної води
Розроблення туристичного розділу на сайті громади (окремий розділ на офіційному сайті)	Великобичківська селищна рада; спеціаліст з інформаційного забезпечення Великобичківської селищної ради	-	-	-	-	-	Діючий розділ на сайті Великобичківської селищної ради з інформацією, що постійно актуалізується
Розроблення нових туристичних маршрутів	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	65	65	-	-	Розроблені 3 туристичні маршрутів с.Водиця – гора Апецька; смт.Кобилецька Поляна – гора Кобила; с.Косівська Поляна – гора Кобила; с.Росішка – гора Кобила та с.Луг

							– гора Кимпа (Темпа)
Створення музею культурної спадщини громади (на базі Великобичківського історико-краєзнавчого музею)	Великобичківська селищна рада; відділ освіти, культури, молоді та спорту Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	200	200	-	-	Діюча установа (в структурі історико-краєзнавчого музею)
Облаштування туристичного об'єкту водоспад Кобилецький Гук	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	200	-	-	Облаштований туристичний об'єкт, збільшення кількості туристів у громаді, покращення комфорту відпочинку туристів
Облаштування туристичного маршруту Соколине Бердо	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	-	100	-	Облаштований туристичний об'єкт, збільшення кількості туристів у громаді, покращення комфорту відпочинку туристів
Створення гірських туристичних велосипедних маршрутів	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	-	250	-	Розроблено 3 гірських туристичних маршрутів, збільшено кількість туристів у громаді, покращено комфорт відпочинку туристів

Створення туристично-інформаційного центру	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	580	440	-	Діюча установа; Збільшення чисельності туристів у громаді (на 50% в кінці 2027 року).
Організація ознайомчих візитів туристичних компаній в громаду	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет	5	5	5	5	Мінімум 2 ознайомчі візити протягом року; збільшення чисельності туристів.
Виготовлення та встановлення інформаційних туристичних вказівників та інформаційних стендів на автошляхах громади (3 шт)	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет, інші джерела	-	-	-	30	Збільшення чисельності туристів
Участь представників громади у різноманітних видовищних спеціалізованих заходах з метою обміну досвідом, їх інформаційна підтримка	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку; відділ освіти, культури, молоді та спорту Великобичківської селищної ради	-	-	-	-	-	Досвід представників громади у проведенні заходів

Проведення зустрічей з фахівцями туристичної сфери (власників садиб, персоналу закладів розміщення та харчування) з метою підвищення якості туристичних послуг.	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	-	-	-	-	-	Досвід представників туристичної сфери у наданні туристичних послуг
Участь, організація та проведення конференцій, семінарів, засідань за круглим столом, засідань комісії, робочих груп з метою обміну досвідом, володіння кращими практиками туристичної діяльності.	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет	10	10	10	10	Досвід представників громади щодо розвитку туризму
Поширення та оновлення інформації про туристично-рекреаційну привабливість Великобичківської територіальної громади, шляхом розміщення інформації про туристичний потенціал регіону у мережі «Інтернет» (веб-сайти, соціальні мережі, YouTube, спеціалізовані туристичні портали, SMM-просування тощо), у тому числі переклад найбільш поширеними мовами світу	Великобичківська селищна рада спеціаліст з інформаційного забезпечення Великобичківської селищної ради	-	-	-	-	-	Промоція туристичних об'єктів громади, збільшення кількості туристів у громаді
Встановлення інформаційних табличок з QR-кодом та шрифтом Брайля біля найбільш привабливих туристичних об'єктів громади (5 табличок)	Великобичківська селищна рада; відділ економічного розвитку Великобичківської селищної ради	Селищний бюджет	-	-	-	10	Покращення надання туристичних послуг для різних верств населення, збільшення кількості туристів

Секретар ради

Валентина БОЖУК

